رویش روان شناسی، سال ۱۳، شماره ۷، شماره پیاپی ۱۰۰، مهر ۱۴۰۳
Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ),13(7), 2024

نقش میانجی ترس از ارزیابی منفی در رابطه بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی در نوجوانان

The mediating role of fear of negative evaluation in the relationship between helicopter parenting and social anxiety in adolescents

سهیلا جهانبازی
گروه روانشناسی، واحد بین المللی عسلویه، دانشگاه پیام نور، عسلویه، ایران.
دکتر صدیقه نجاراصل (نویسنده مسئول)
گروه روانشناسی، واحد بهبهان، دانشگاه آزاد اسلامی، بهبهان، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش میانجی ترس از ارزیابی منفی در رابطه بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی در نوجوانان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این مطالعه دانش آموزان مقطع متوسطه اول و دوم شهرستان جم در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. در این پژوهش ۲۷۰ نفر به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه هراس اجتماعی (SPIN؛ کانر و همکاران، ۲۰۰۰)، مقیاس والدگری هلیکوپتری (HPS؛ لیمون و باچمن، ۲۰۱۴) و مقیاس ترس از ارزیابی منفی (BFNES؛ لری، ۱۹۸۳) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد مدل پیشنهادی از برازش مطلوب برخوردار است و والدگری هلیکوپتری و ترس از ارزیابی منفی به‌طور مستقیم بر اضطراب اجتماعی تاثیر داشتند؛ همچنین والدگری هلیکوپتری به‌صورت مستقیم بر ترس از ارزیابی منفی اثر داشت (P<۰/۰۵). نتایج آزمون بوت استرپ نشان داد که ترس از ارزیابی منفی بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی نقش میانجی داشت (P<۰/۰۵). نتایج این مطالعه دلالت بر این دارد که سبک والدگری هلیکوپتری یک عامل مهم در افزایش اضطراب اجتماعی دانش آموزان است، همچنین این رابطه به وسیله ترس از رزیابی منفی میانجی‌گری شد؛ در واقع والدگری هلیکوپتری به واسطه ترس از ارزیابی منفی می‌تواند به افزایش سطح اضطراب اجتماعی دانش آموزان منجر شود و بین این متغییرها رابطه همسو وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: *ترس از ارزیابی منفی، اضطراب اجتماعی، والدگری هلیکوپتری.*

Soheila Jahanbazi
Department of Psychology, International Center of Assaluyeh, Payame Noor University, Assalouyeh, Iran.
Dr. Sadigheh Najarasl *
Department of psychology, Behbahan Branch, Islamic Azad University, Behbahan, Iran.
s.najarasl2017@gmail.com

Abstract

The present research aimed to determine the mediating role of fear of negative evaluation in the relationship between helicopter parenting and social anxiety in adolescents. The present research utilized a descriptive-correlational research method employing structural equation modeling. The statistical population of this study was first and second-grade high school students of Jam City in 2023. In this research, 270 people were selected by the available sampling method. To collect the data, the Social Phobia Inventory (SPIN; Connor et al., 2000), helicopter parenting scale (HPS; Lemon and Bachmann., 2014), and Brief Fear of Negative Evaluation Scale (BFNES; Larry., 1983) were used. The results indicated that the proposed model was a good fit and helicopter parenting and fear of negative evaluation had a direct effect on social anxiety; Also, helicopter parenting had a direct effect on the fear of negative evaluation (P<0.05). The results of the bootstrap test showed that fear of negative evaluation played a mediating role between helicopter parenting and social anxiety (P<0.05). The results of this study suggest that the helicopter parenting style is an important factor in increasing the social anxiety of students. Also, this relationship is mediated by fear of negative evaluation. Helicopter parenting can lead to an increase in students' social anxiety due to the fear of negative evaluation and there is a linear relationship between these variables.

Keywords: *Fear of Negative Evaluation, Social Anxiety, Helicopter Parenting.*

نوع مقاله : پژوهشی | **دریافت : مرداد ۱۴۰۳** | **پذیرش: مرداد ۱۴۰۳** | **ویرایش نهایی: مهر ۱۴۰۳**

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

مقدمه

نوجوانی بحرانی‌ترین دوره زندگی است که فرد با گذر موفقیت آمیز از آن، نقش تعیین کننده‌ای بر شخصیت و سلامت روان خود در دوران بزرگسالی دارد. در سراسر جهان اختلال مزمن و شایع این دوران، اضطراب اجتماعی است که باعث آسیب و رنج قابل توجه‌ای برای فرد می‌شود و شروع آن حدودا از ۱۳ سالگی است (چنگ[1] و همکاران۲۰۲۰). حدود ۲۰ درصد از نوجوان در جهان دارای این اختلال هستند (بوجورکز[2]، ۲۰۲۰). تحقیقات بر شیوع بیشتر این اختلال در نوجوانان و به ویژه در دختران تاکید دارد (تونگ[3] و همکاران ،۲۰۲۰). افراد دارای این اختلال تلاش می‌کنند از قرارگیری در موقعیت‌هایی که باعث تحقیر و تمسخر می‌شوند اجتناب کنند به همین سبب کمتر در اجتماع حضور پیدا می‌کنند (هول[4] و همکاران، ۲۰۲۱).

اختلال اضطراب اجتماعی به عنوان یک اختلال از طبقه اختلالات اضطرابی، از عمده‌ترین اختلالات روان‌شناختی است و شیوع آن بین ۵ الی ۷ درصد در جوامع مختلف گزارش شده است (کانن[5] و همکاران۲۰۲۰). افراد مبتلا به این اختلال نگرانی شدیدی از ارزیابی منفی دیگران دارند و هر چه میزان آسیب‌پذیری آن‌ها بیشتر، سطح اضطراب بیشتری را تجربه می‌کنند (آستانه و همکاران، ۱۳۹۹). اضطراب اجتماعی معمولا در موقعیت‌های عملکردی مانند سخنرانی‌های عمومی، مصاحبه‌های شغلی یا شرکت در جمع‌های اجتماعی وموقعیت‌های فردی ظاهر می‌شود (پان[6] ، ۲۰۲۳). این اختلال پیامدهای منفی دارد که نشان‌دهنده اهمیت برسی عوامل مرتبط با اضطراب اجتماعی است. این پیامدها شامل: کاهش کیفیت زندگی، عزت نفس پایین و عملکرد اجتماعی (کهنی[7] و همکاران ۲۰۲۱)، اختلال در تنظیم عاطفی، لذت نبردن از زندگی و تنهایی است (هیور [8]و همکاران ۲۰۲۰).

در بین عوامل مختلفی که در پرورش و رشد شخصیت در کودکان و نوجوانان موثرند، مهم‌ترین و بنیادی ترین عامل، نحوه برخورد و ارتباط والدین و کودک است (هال[9] و همکاران۲۰۲۱). سبک والدگری هلیکوپتری در سال‌های اخیر مشخصه بسیاری از خانواده‌های دارای فرزند نوجوان می‌باشد که در این سبک سطوح بالایی از حمایت‌گری افراطی، کنترل‌گری و سطوح پایینی از خودمختاری و استقلال به چشم می‌خورد (کورس[10] و همکاران، ۲۰۱۷). این سبک ممکن است مانع انتقال کودک به دوران نوجوانی شود و در نتیجه پیامدهای منفی مانند افسردگی، اضطراب، مشکلات تحصیلی، مشکلات روان‌شناختی و همچنین سطح پایین سلامت روان را به همراه دارد (لاو[11] و همکاران،۲۰۲۰). اودنولر و همکاران (۲۰۱۴) شیوع میزان این سبک از والدگری را در بین نوجوانان و جوانان حدود ۷۰-۶۰ درصد گزارش کرده‌اند. همچنین در این راستا مطالعات پیشین دلالت بر این دارند که سبک‌های فرزندپروری ناکارآمد نقش موثری بر اختلالات اضطرابی من جمله اختلال اضطراب اجتماعی در افراد دارد (لیب[12]و همکاران، ۲۰۰۰؛ تریچ[13]، ۲۰۱۶؛ شیفرین و همکارن[14]، ۲۰۱۹).

اختلال اضطراب اجتماعی از طریق سیستم واکنش سه بعدی یعنی رفتاری، شناختی و عاطفی پدیدار شده و ترس از ارزیابی منفی توسط دیگران یکی از شاخصه‌های شناختی - رفتاری و مؤلفه ذاتی این اختلال است (یوو [15]و همکاران ، ۲۰۲۱). ترس از ارزیابی منفی باعث می‌شود که فرد به دنبال رفتارهای ایمن باشد تا از انتقاد منفی و ارزیابی که ممکن است برای او مشکل ساز باشد اجتناب کند (هانیفانیسا[16]،۲۰۲۳). نگرانی بیش از حد و اضطراب ثابت که فرد ممکن است نسبت به ارزیابی منفی داشته باشد از مشخصه‌های اصلی افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی است (اوغور و همکاران۲۰۲۱). ماهیتی که اضطراب اجتماعی دارد حضور در اجتماع یا یک موقعیت اجتماعی، به وسیله فرد خطرناک ادراک می‌شود و او را در جهت مواجهه با بحران احتمالی در حالت آماده باش قرار می‌دهد که ادامه این

1 Cheng
2 Bojorquez
3 Tonge
4 Hull
5 Cannon
6Pan
7 Kuhney
8 Hurr
9 Hull
10 Kouros
11 love
12 Lieb
13 Tirich
14 Schiffrin
15 Yu
16 Hanifanisa

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

حالت تهدیدی برای سلامت جسمانی و روانی است (بلسکی[1]، ۲۰۱۹). همچنین در این راستا مطالعات پیشین نشان داده‌اند که ترس از ارزیابی منفی یک عامل پیش‌بین قوی برای اختلال اضطراب اجتماعی است (هندرسون و گیلبرت[2]، ۲۰۱۴).

تغییرات هورمونی و علائم دوره بلوغ باعث می‌شود تعاملات خانوادگی و اجتماعی و کنش‌های نوجوان دچار تغییرات زیادی شود و می‌تواند بر نگرش نوجوانان نسبت به خود تاثیر منفی بگذارد (میتینگ و هاعو[3]،۲۰۲۰). طبق تحقیقات پژوهشگران، سبک‌های فرزند ناکارآمد با ناسازگاری و ایجاد نگرش‌های منفی در فرزندان ارتباط دارد (موزیر[4]۲۰۲۲، سامانی و حسینی ۱۳۹۱). در واقع رفتار و نگرش والدین در فرزندپروری می‌تواند منجر به تسهیل شدن رشد کودک و یا مانع از آن شود (قوچانی و همکاران ۲۰۲۱) و همچنین این نوع ارتباط و سبک ناکارآمد پیامدهای زیادی در پیشرفت تحصیلی و مشکلات رفتاری فرزندان به دنبال دارد (پرزگراماژه[5] و همکاران ،۲۰۲۰، استاورلاکی و همکاران ۲۰۲۱). پژوهش‌های پیشین اشاره بر این دارند که سبک‌های فرزندپروری ناکارآمد باعث ترس از ازیابی منفی می‌شوند (خیری و نیکنام، ۱۴۰۱؛ شیفرین و لیس[6]، ۲۰۱۷).

سبک‌های فرزندپروری ناکارآمد همچون والدگری هلیکوپتری با کنترل‌گری بالا و میزان آزادی پایین همراه است، در این شرایط فرزندان همواره نگران ارزیابی‌ها و انتقادهای والدین هستند، این مسئله باعث می‌شود که ترس از ارزیابی منفی در همه حوزه‌ها تعمیم پیدا کند. همواره این فرزندان در سایر موقعیت‌های اجتماعی نگران ارزیابی‌ها و قضاوت‌های دیگران هستند که می‌تواند نقش موثری بر اضطراب اجتماعی آن‌ها داشته باشد. بر این اساس به‌نظر می‌رسد که این سبک فرزندپروری به واسطه ایجاد ترس از ارزیابی منفی می‌تواند موجب اضطراب اجتماعی در فرزندان گردد؛ اگرچه این موضوع از اهمیت بالایی برخوردار است اما در بررسی پیشینه پژوهشی در این زمینه یافت نشد. انجام این پژوهش می‌تواند نقش موثری در شناسایی مکانیسم‌های زیربنایی رابطه بین فرزندپروری ناکارآمد و اختلال اضطراب اجتماعی در نوجوانان داشته باشد. با توجه به اهمیت و ضرورت این مسئله این مطالعه با هدف تعیین نقش میانجی ترس از ارزیابی منفی در رابطه بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی در نوجوانان انجام شد.

روش

این پژوهش توصیفی- همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این مطالعه دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول و دوم شهرستان جم در سال ۱۴۰۳ بود. حجم نمونه در این مطالعه ۲۲۰ نفر محاسبه شد که جهت پیشگیری از ریزش احتمالی تا ۲۷۰ نفر نمونه‌گیری انجام شد. معیار ورود به پژوهش بازه سنی ۱۲ تا ۱۸ سال، اشتغال به تحصیل، رضایت آگاهانه دانش‌آموز و عدم ابتلای به سایر اختلالات بالینی بود که از طریق مصاحبه بالینی انجام شد. همچنین معیار خروج عدم همکاری برای ادامه پژوهش و مخدوش نمودن پرسشنامه بود. پیش از انجام پژوهش و تکمیل کردن پرسشنامه، به شرکت کنندگان به طور مختصر درباره موضوع مورد مطالعه، هدف آن و نحوه تکمیل کردن پرسشنامه اطلاعات لازم داد شد. دانش آموزان این اطمینان را دریافتند که نتایج محرمانه خواهد ماند و از آن برای اهداف پژوهش مورد مطالعه استفاده خواهد شد. شیوه جمع‌آوری داده‌ها به این صورت بود که با تایید و کسب مجوز جهت انجام پژوهش توسط مدیران مدارس، پرسشنامه توسط آنان در کانال‌ها و برنامه‌های مجازی (تلگرام و واتساپ) بارگذاری شد و دانش آموزان به صورت مجازی آن را تکمیل کردند. در نهایت با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری در نرم افزارهای SPSS نسخه ۲۲ و AMOS نسخه ۲۴ داده‌ها مورد برسی و آزمون قرار گرفتند.

ابزار سنجش

مقیاس والدگری هلیکوپتری[7] (HPS): این مقیاس ۱۰ سوال را شامل می‌شود و توسط توسط لیموین و باچمن[8] (۲۰۱۱) تهیه و به منظور درک افراد از شیوه مداخله و کنترل کردن والدین در امور فرزند ساخته شده است. لیموین و باچمن (۲۰۱۱) این پرسشنامه را براساس فرضیه که اکثر والدین ویژگی‌های تربیتی مناسب را در حد نامناسب به به کار می‌برند تهیه کرده‌اند. نمره گذاری این پرسشنامه

1 Belsky
2 Henderson& Gilbert
3 Meiting and Hua
4 Mosier
5 Perez -Gramaje
6 Schiffrin & Liss
7helicopter parenting scale
8 LeMoyne and Buchanan

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

را به صورت طیف ۵ درجه ای لیکرت از (کاملا مخالف تا کاملا موافق) تنظیم و ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه را ۰/۷۵ گزارش کرده‌اند. لیموین و باچمن (۲۰۱۱) به بررسی روایی محتوایی این پرسشنامه پرداختند. نسبت روایی محتوایی ۰/۶۵ و شاخص روایی محتوایی ۰/۸۰ به دست امد. در ایران برای اولین بار این پرسشنامه توسط خیری و نیکنام (۱۴۰۱) ترجمه و پنج متخصص آن را بررسی و روایی محتوای آن تایید شد. همچنین همسانی درونی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۵ به دست آمد.

پرسشنامه هراس اجتماعی [1](SPIN): این پرسشنامه دارای ۱۷ سوال در قالب ۳ مولفه که توسط کانر[2] و همکاران (۲۰۰۰) طراحی شده است. این مولفه‌ها شامل؛ ترس (گویه‌های ۱، ۳، ۵، ۱۰، ۱۳، ۱۵)، اجتناب (گویه های ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۶)، ناراحتی فیزیولوژیکی (گویه‌های ۲، ۷، ۱۳، ۱۷) است. این پرسشنامه در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت (به هیچ وجه=۱، کم=۲، تااندازه‌ای=۳، زیاد=۴، خیلی زیاد=۵) نمره‌گذاری شده است. در این آزمون حداقل نمره ۱۷، حداکثر نمره ۸۵ و و خط برش آن نیز ۵۱ است. کسب کردن نمره بالا در بین آزمودنی‌ها به معنای وجود اضطراب اجتماعی بیشتر است. سازندگان این مقیاس، کانر و همکاران (۲۰۰۰) روایی تحلیل عاملی این پرسشنامه ۰/۸۵ و پایایی آن را با فاصله ۱۴ روز ۰/۷۸ با استفاده از روش بازآزمایی گزارش کردند. نخعی و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی برای تأیید روایی صوری پرسشنامه از سوی متخصصان رشته روانشناسی، پایایی را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۶۸ محاسبه کردند. همچنین همسانی درونی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۸ به دست آمد.

مقیاس ترس از ارزیابی منفی[3] (BFNES): این مقیاس توسط لری[4] (۱۹۸۳) برای مشخص کردن میزان ترس افراد از ارزیابی منفی دیگران طراحی شده که دارای ۱۲ سوال درباره ترس از ارزیابی منفی است و پاسخ‌دهی به سوال‌های این پرسشنامه به صورت طیف ۵ درجه ای لیکرت (۱ اصلا در مورد من صدق نمی‌کند تا ۵ کاملا در مورد صدق می‌کند) می‌باشد. در سوال‌های ۲، ۴، ۷، ۱۰ به صورت معکوس نمره گذاری صورت می‌گیرد (واسیلوپولوس[5] و همکاران، ۲۰۱۵). واتسون و فرند[6] (۱۹۶۹) نسخه اصلی آن را که ۳۸ سوال دارد طراحی کرده اند که بین پرسشنامه ترس از ارزیابی منفی (فرم کوتاه) و پرسشنامه بالا همبستگی بالایی ۰/۹۶ وجود دارد (لری، ۱۹۸۳). همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش شد (هاول[7] و همکاران، ۲۰۱۶). روایی صوری نسخه‌ی ایرانی مقیاس فرم کوتاه ترس از ارزیابی منفی مشخص کرد که این مقیاس از روایی قابل قبولی برخوردار بوده و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۸۹ حاکی از همسانی درونی قابل قبولی است (طاولی و همکاران، ۱۳۹۲). همچنین همسانی درونی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۱ به دست آمد.

یافته ها

۲۷۰ نفر در این پژوهش حاضر مشارکت داشتند، نوجوانان در میانگین و انحراف معیار سنی ۲/۳۴±۱۶/۵۰ سال قرار داشتند. ۱۶۵ نفر (۶۱/۱۰ درصد) دختر و ۱۰۵ نفر (۳۸/۹ درصد) پسر بودند. ۸۰ نفر (۲۶/۶ درصد) مقطع متوسطه اول و ۱۹۰ نفر (۷۰/۷ درصد) مقطع متوسطه دوم بودند. نوجوانان در میانگین و انحراف معیار تحصیلی (معدل کل) ۳/۹۸±۱۶/۷۸ سال قرار داشتند. در جدول ۱ اطلاعات توصیفی متغیرها و روابط بین آن‌ها گزارش شده است.

جدول۱: یافته‌های توصیفی و ضرایب همبستگی بین متغیرها

متغیر ها	اضطراب اجتماعی	والدگری هلیکوپتری	ترس از ارزیابی منفی
اضطراب اجتماعی	۱		
والدگری هلیکوپتری	۰/۳۹ **	۱	
ترس از ارزیابی منفی	۰/۵۰ **	۰/۵۳ **	۱
میانگین	۳۸/۱۱	۲۹/۶۵	۳۴/۱۲

1 Social Phobia Inventory
2 Connor
3 Brief Fear of Negative Evaluation Scale
4 Leary
5 Vassilopoulos
6 Watson & Friend
7 Howell

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

انحراف معیار	۱۲/۱۲	۵/۰۷	۴/۳۶
کجی	۰/۲۲	۰/۰۴	۰/۲۱
کشیدکی	-۰/۸۳	-۰/۶۴	-۰/۸۲

در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار سه متغیر اصلی پژوهش ارائه شده است. نتایج نشان داد که میانگین متغیرهای اضطراب اجتماعی، والدگری هلیکوپتری و ترس از ارزیابی منفی به ترتیب ۳۸/۱۱، ۲۹/۶۵ و ۳۴/۱۲ بود. جهت بررسی طبیعی بودن توزیع داده‌ها از شاخص‌های کجی و کشیدگی استفاده شد، نتایج نشان داد همه شاخص‌ها در محدوده استاندارد قرار دارند، که نشان دهنده طبیعی بودن توزیع داده‌ها است اگر کجی بین ۲- تا ۲+ و کشیدگی بین ۷- تا ۷+ باشد، توزیع داده‌ها طبیعی در نظر گرفته می‌شوند. نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۱ نشان می‌دهد که اضطراب اجتماعی با والدگری هلیکوپتری (r=۰/۳۹) و ترس از ارزیابی منفی (r=۰/۵۰) رابطه مثبت و معنادار دارد؛ همچنین نتایج نشان داد که بین ترس از ارزیابی منفی و والدگری هلیکوپتری (r=۰/۵۳) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد (P<۰/۰۵). پیش از اجرای مدل معادلات ساختاری نقش میانجی ترس از ارزیابی منفی در رابطه بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی در نوجوانان دو پیش‌فرض استقلال خطاها و عدم هم‌خطی چندگانه بررسی شد، نتایج نشان داد که این دو پیش‌فرض مطلوب می‌باشند و می‌توان از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده کرد. در شکل ۱ مدل معادلات ساختاری در حالت استاندارد ارائه شده است.

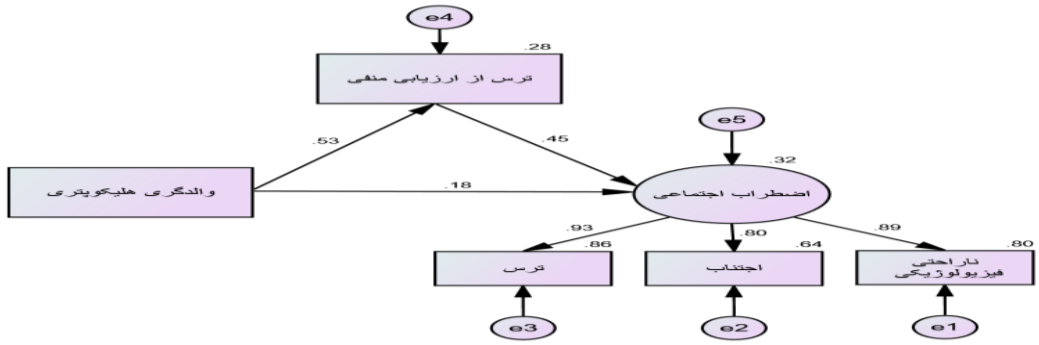

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

نتایج ضرایب مسیر در شکل ۱ بیانگر این است که مدل پیشنهادی در مجموع ۳۲٪ از واریانس اضطراب اجتماعی را در نوجوانان پیش‌بینی می‌کند. در ادامه در جدول ۲ نتایج اثرات مستقیم در مدل ارائه شده است.

جدول ۲: ضرایب مسیر مستقیم و معناداری مسیرهای مدل

متغیر برونداد ← متغیر درونداد	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	مقدار t	دامنه پایین	دامنه بالا	سطح معناداری
والدگری هلیکوپتری ← اضطراب اجتماعی	۰/۱۸	۰/۰۷	۲/۸۹	۰/۰۶	۰/۳۰	۰/۰۱
ترس از ارزیابی منفی ← اضطراب اجتماعی	۰/۴۵	۰/۰۷	۶/۹۸	۰/۳۱	۰/۵۶	۰/۰۱
والدگری هلیکوپتری ← ترس از ارزیابی منفی	۰/۵۳	۰/۰۴	۱۰/۲۸	۰/۴۶	۰/۵۹	۰/۰۱

نتایج نشان داد که والدگری هلیکوپتری (P=۰/۰۱، β=۰/۱۸) و ترس از ارزیابی منفی (P=۰/۰۱، β=۰/۴۵) به‌طور مستقیم بر اضطراب اجتماعی تاثیر داشتند؛ همچنین نتایج نشان داد که والدگری هلیکوپتری به‌صورت مستقیم (P=۰/۰۱، β=۰/۵۳) بر ترس از ارزیابی منفی اثر داشت (P<۰/۰۵). در ادامه، نتایج تحلیل میانجی در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: اثر میانجی ترس از ارزیابی منفی در رابطه بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی

متغیر برونداد ← میانجی← متغیر درونداد	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	دامنه پایین	دامنه بالا	سطح معناداری

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

والدگری هلیکوپتری ← ترس از ارزیابی منفی← اضطراب اجتماعی	۰/۲۴	۰/۰۵	۰/۱۶	۰/۳۲	۰/۰۱

نتایج آزمون بوت استرپ نشان داد که ترس از ارزیابی منفی بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی (P=۰/۰۱، β=۰/۲۴) نقش میانجی داشت (P<۰/۰۵). در جدول ۴ شاخص‌های برازش ارائه شده است.

جدول ۴: شاخص‌های برازش حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری

شاخص‌های برازش	CMIN	CMIN/DF	CFI	GFI	AGFI	TLI	IFI	NFI	RMSEA
مدل پژوهش	۴/۹۳	۱/۲۳	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۷	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۰۳
معیار تصمیم	P>۰/۰۵	<۵	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	<۰/۰۸

نتایج جدول ۴ نشان داد، شاخص‌های برازندگی حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری مدل مفهومی پژوهش از برازش مطلوب مدل پژوهشی با داده‌های گردآوری شده حمایت می‌کنند (χ^2/df=۱/۲۳، CFI =۰/۹۹، GFI=۰/۹۹، AGFI=۰/۹۷، TLI=۰/۹۹، IFI=۰/۹۹، NFI =۰/۹۹ و RMSEA =۰/۰۳)، بر این اساس می‌توان گفت که مدل پیشنهادی از برازش مطلوب برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این مطالعه تعیین نقش میانجی ترس از ارزیابی منفی در رابطه بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی در نوجوانان بود. یافته اول نشان داد که والدگری هلیکوپتری به‌طور مثبت بر اضطراب اجتماعی اثر مستقیم داشت؛ در واقع هرچقدر والدگری ناسالم هلیکوپتری بیشتر باشد، نوجوانان اضطراب اجتماعی بیشتری گزارش خواهند کرد. این یافته با نتایج هال و همکاران (۲۰۲۱)؛ لاو و همکاران (۲۰۲۰)؛ لیب و همکاران (۲۰۰۰)؛ شیفرین و همکارن (۲۰۱۹) همسو بود. در واقع این مطالعات نیز به این نتیجه رسیده‌اند که فرزندپروری ناکارآمد یک عامل موثر بر افزایش اضطراب اجتماعی فرزندان است. در تبیین می‌توان گفت والدین هلیکوپتری ممکن است تعاملات اجتماعی نوجوانان خود را به دلیل نگرانی در مورد ایمنی یا تمایل به حفظ کنترل محدود کنند یا از فعالیت های مستقل جلوگیری کنند. در نتیجه، نوجوانان ممکن است فرصت های کمتری برای توسعه مهارت های اجتماعی، تعامل با همسالان و هدایت موقعیت های اجتماعی داشته باشند. این عدم مواجهه می تواند به اضطراب اجتماعی کمک کند، زیرا ممکن است در مواجهه با محیط های اجتماعی ناآشنا احساس ناراحتی یا اضطراب کنند. یافه (۲۰۲۱). در تبیین دیگر نیز می‌توان بیان کرد در سبک فرزندپروری هلیکوپتری، نوجوانان ممکن است ترس از شکست و انتقاد داشته باشند، زیرا به آنها فرصت داده نشده است که از تجربیات خود بیاموزند و انعطاف پذیری خود را توسعه دهند. این ترس می‌تواند به موقعیت‌های اجتماعی نیز تسری پیدا کند، جایی که آنها نگران قضاوت منفی یا مواجهه با پیامدهای اجتماعی در صورت اشتباه یا انتقاد هستند. والدین ممکن است به طور مکرر مداخله کنند تا فرزندان خود را از اشتباه کردن یا مواجهه با بازخورد منفی دور نگه دارند سبک والدگری هلیکوپتری با در نظر گرفتن مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها و قوانین، بدون توجه به توانایی‌های منحصر به فرد فرزند خود سعی در مراقبت بیش از اندازه در مشکلات و چالش‌های زندگی دارند (سریواستاو و ماتور[1] ، ۲۰۲۰).

یافته دوم نشان داد که ترس از ارزیابی منفی به‌طور مثبت بر اضطراب اجتماعی اثر مستقیم داشت؛ این یافته با نتایج هانیفانیسا (۲۰۲۳)؛ هندرسون و گیلبرت (۲۰۱۴) همسو بود. در واقع نتایج پژوهش نشان داد که ترس از ارزیابی منفی یک عامل محرک برای اضطراب اجتماعی است. در تبیین این یافته می‌توان مطرح کرد که ترس از ارزیابی منفی، دربرگیرنده بخش‌هایی از جمله انتظارات، داوری‌های اجتماعی منفی، افکار و رفتارهای شرم آور است. با ترس از ارزیابی منفی از جانب دیگران، فرد دامنه‌ای از تعاملات اجتماعی را که می‌تواند موجب اضطراب شود، تصور می‌کند: موقعیت‌های عملکردی مانند آغاز کردن و ادامه گفتگوها، خوردن یا نوشتن در جمع، قرار گذاشتن، رفتن به مهمانی‌ها ملاقات با افراد غریبه و ناآشنا (ویکس و همکاران، ۲۰۱۹). نوجوانانی که ترس از ارزیابی منفی دارند، اغلب درباره خود و توانایی های اجتماعی خود باورهای منفی دارند. آنها ممکن است خود را ناکافی، نامطلوب یا از نظر اجتماعی ناجور بدانند. هنگامی رفتارهای اجتنابی انجام می دهند، اغلب تسکین موقتی از اضطراب خود را تجربه می کنند. این تقویت منفی، ارتباط بین اجتناب و کاهش اضطراب را تقویت می کند، و این احتمال را برای آنها بیشتر می کند که از موقعیت های اجتماعی که باعث ترس آنها می شود

1 Srivastav and Mathur

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

اجتناب کنند. با گذشت زمان، این اجتناب می تواند به افزایش اضطراب اجتماعی منجر شود و عملکرد اجتماعی آنها را بیشتر مختل کند. (پاپاکریستو و همکاران ، ۲۰۱۸).

یافته سوم نشان داد که والدگری هلیکوپتری به‌طور مثبت بر ترس از ارزیابی منفی اثر مستقیم داشت؛ در واقع هرچقدر والدگری ناسالم هلیکوپتری بیشتر باشد، نوجوانان، ترس از ارزیابی بیشتری را تجربه و گزارش خواهند کرد. این یافته با نتایج پرزگراماژه و همکاران (۲۰۲۰)؛ ستاورلاکی و همکاران (۲۰۲۱)؛ خیری و نیکنام (۱۴۰۱) همسو بود. والدین هلیکوپتری اغلب انتظارات بالایی از فرزندان خود دارند و ممکن است نسبت به هر گونه شکست یا کاستی درک شده بیش از حد انتقاد کنند همچنین به افزایش حس مقایسه اجتماعی و کمال گرایی در نوجوانان منجر شود. این توقعات می تواند فشار زیادی بر نوجوانان ایجاد کند تا استانداردهای والدین خود را برآورده کنند و از عواقب کوتاهی بیم داشته باشند. ترس از ارزیابی منفی ناشی از بررسی مداوم و این باور است که آنها باید همیشه انتظارات والدین خود را برآورده کنند یا از آنها فراتر بروند تا تأیید شوند و از ناامیدی اجتناب کنند. مداخله و انتقاد مداوم والدین می تواند عزت نفس نوجوانان را از بین ببرد (شیفرین و همکاران، ۲۰۱۴).

یافته چهارم نشان داد که ترس از ارزیابی منفی بین والدگری هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی نقش میانجی داشت؛ درواقع والدگری هلیکوپتری به سبب نظارت و فشارهای والدگری موجب ترس از ارزیابی منفی شده و در نتیجه اضطراب اجتماعی را به دنبال دارد؛ این یافته با پژوهش‌های موزیر (۲۰۲۲)؛ تریچ (۲۰۱۶)؛ کارلیتون و همکاران (۲۰۰۷) همسو بود. در تبیین می‌توان مطرح کرد سبک‌های فرزندپروری ناکارآمد همچون والدگری هلیکوپتری از این جهت هلیکوپتری نام گرفته‌اند که پدر و مادر مانند بالگردهایی دائما فرزندان خود را تحت نظر دارند و در هر حال مراقبت، کنترل و توجه افراطی را در مورد آن‌ها اعمال می‌کنند (اولوتاس و آکسوی، ۲۰۱۴). در این شرایط فرزندان نگران انتقاد و ارزیابی والدین هستند که منجر می‌شود ترس از ارزیابی منفی در همه حوزه‌ها تعمیم پیدا کند و در نتیجه ماهیت بیش از حد محافظتی والدین فرصت رویارویی و غلبه بر چالش‌های اجتماعی را محدود می‌کند که این موضوع به توسعه اضطراب اجتماعی منجر می‌شود. این ترس به نوبه خود علائم اضطراب اجتماعی را تشدید کرده و چرخه اجتناب و پریشانی را تداوم می‌بخشد (پرزگراماژه و همکاران، ۲۰۲۰).

آنچه از جمع بندی نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر حاصل شد، نقش سبک والدگری هلیکوپتری را در رابطه اضطراب اجتماعی نوجوانان تأیید نمود و نشان داد که بین متغییرها یعنی والدین هلیکوپتری و اضطراب اجتماعی به واسطه ترس از ارزیابی منفی رابطه همسو وجود دارد. از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به روش نمونه‌گیری دردسترس، محدود بودن زمان به دلیل پایان سال تحصیلی دانش آموزان متوسطه اول و دوم شهرستان جم و همچنین جمع آوری داده از طریق پرسشنامه که ممکن است شرکت کنندگان در پاسخ‌ها دچار سوگیری شده باشند اشاره کرد. پیشنهاد می‌شود که این مطالعه بر روی جمعیت وسیع‌تر و با در نظر گرفتن سایر ابزارهای جمع آوری داده انجام شود، لذا از آنجایی که سبک والدگری هلیکوپتری امروزه، به سبک رایجی در بسیاری از والدین تبدیل شده است، مشاوران حوزه کودک و نوجوان و همچنین مشاوران مدارس طی برگزاری کارگاه‌های تخصصی در مراکز می‌توانند برای آگاه‌سازی والدین و پیامدهایی که به دنبال دارد خدمات ارائه دهند تا به کاهش ترس از ارزیابی منفی و به طورکلی اضطراب اجتماعی در دانش آموزان منجر شود و شاهد تغییرات چشمگیر در این حوزه باشیم.

منابع

آستانه، ر، میرزائیان، ب، حسن زاده، ر(۱۳۹۹). اثربخشی مهارت آموزی مبتنی بر رفتار درمانی دیالکتیکی بر تنظیم هیجانی، پریشانی و اجتناب اجتماعی نوجوانان مبتلا به اختلال اضطراب اجتماعی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، ۸(۳)، ۵۰-۵۹.* https://doi.org/10.22034/spr.2022.302114.1673

خیری پور، ز. و نیکنام، م. (۱۴۰۱). رابطه بین سبک والدگری هلیکوپتری با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان: *نقش واسطه ای خودکنترلی. اندیشه‌های نوین تربیتی، ۱۸ (۲)، ۲۱۵-۲۳۱.* https://civilica.com/doc/1582556/

سامانی، س. و حسینی، م. (۱۳۹۱). ارتباط ابعاد کارکرد خانواده و خودتنظیمی فرزندان. *فصلنامه خانواده پژوهی، ۸(۳۱)، ۳۰۵-۳۱۷* https://jfr.sbu.ac.ir/article_96125.html

شه بخت باهر، پ. شایگان منش، ز. و انصاری نژاد، ن. الف. (۱۴۰۱). مقایسه اثربخشی موسیقی درمانی و درمان شناختی-رفتاری بر اختلال اضطراب اجتماعی و نشانه های وابسته به آن در نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ ساله. *مطالعات ناتوانی، ۱۲(۰)، ۰-۰.* https://sid.ir/paper/1121521/fa

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

طاولی، آ؛ اللهیاری، ع؛ آزادفالح، پ؛ فتحی آشتیانی، ع؛ ملیانی، م. (۱۳۹۲). مقایسه اثربخشی درمان بین فردی و درمان شناختی رفتاری بر کاهش نشانه های اضطراب اجتماعی. *مجله علوم رفتاری*،۷ (۳)، ۱۹۹. http://magiran.com/p1198857

نخعی، س.، اکاتی، ع.، رنجبر، ح. و میر، ع. (۱۴۰۱). ارزیابی تأثیر کنترل هیجان بر مثبت اندیشی و اضطراب اجتماعی دانش آموزان. *فصلنامه ایده‌های نوین روانشناسی* ۳/ (۱۷)،۱۲-۱. http://jnip.ir/article-1-736-fa.html

Belsky, J. (2019). Early-life adversity accelerates child and adolescent development. *Current Directions in Psychological Science, 28(3), 241-246.* https://doi.org/10.1177/0963721419837670

Bojorquez, G. R., Jackson, K. E., & Andrews, A. K. (2020). Music therapy for surgical patients: approach for managing pain and anxiety. *Critical care nursing quarterly*, *43*(1), 81-85. https://doi.org/10.1097/cnq.0000000000000294

Cannon, C. J., Makol, B. A., Keeley, L. M., Qasmieh, N., Okuno, H., Racz, S. J., & De Los Reyes, A. (2020). A paradigm for understanding adolescent social anxiety with unfamiliar peers: Conceptual foundations and directions for future research. *Clinical Child and Family Psychology Review*, *23*(3), 338-364. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32140896/

Carleton, R.N., Collimore, K., Asmundson, J.G. (2007). Social anxiety and fear of negative evaluation: Construct validity of the BFNE-II. *Journal of Anxiety Disorders. 21, 131–141* . https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2006.03.010

Cheng, Q., Shi, C., Yan, C., Ren, Z., Chan, S. H. W., Xiong, S., ... & Zheng, H. (2022*).* Sequential multiple mediation of cognitive fusion and experiential avoidance in the relationship between rumination and social anxiety among Chinese adolescents. *Anxiety, Stress, & Coping , 35(3), 354 -364.* file:///G:/Maya/Downloads/doi.org/10.

Connor, K. M., Davidson, J. R., Churchill, L. E., Sherwood, A., Weisler, R. H., & Foa, E. (2000). Psychometric properties of the Social Phobia Inventory (SPIN): New self-rating scale. *The British Journal of Psychiatry, 176(4), 379-386.* https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10827888/

Hall, E. D., Shebib, S. J. & Scharp, K. M. (2021) The Mediating Role of Helicopter Parenting in the Relationship between Family Communication Patterns and Resilience in First-semester College Students, *Journal of Family Communication, (21)1: 34-45*. https://doi.org/10.48308/apsy.2021.223915.1163

Hanifanisa, G. I. (2023). Hubungan antara Fear of Negative Evaluation dengan Kecemasan Akademik pada Mahasiswa Psikologi Univerisitas Medan Area (Doctoral dissertation, *Universitas Medan Area).* https://repositori.uma.ac.id/handle/123456789/21308

*H*enderson, L. & Gilbert, P. (2014). Shyness, Social Anxiety, and Social Phobia. *Clinical, Developmental, and Social Perspectives. (Third Edition*). https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/B978-0-12-394427-6.00004-2

Howell, A. N., Buckner, J. D., & Weeks, J. W. (2016). Fear of positive evaluation and alcohol use problems among college students: The unique impact of drinking motives. *Anxiety, Stress & Coping: An International Journal, 85, 9, 871-826 https*://doi.org/10.1080/10615806.2015.1048509.

Hull, L., Levy, L., Lai, M. C., Petrides, K. V., Baron-Cohen, S., Allison, C., ... & Mandy, W. (2021). Is social camouflaging associated with anxiety and depression in autistic adults?. *Molecular Autism*, *12*(1), 1-13. https://doi.org/10.1186/s13229-021-00421-1

Hur, J., DeYoung, K. A., Islam, S., Anderson, A. S., Barstead, M. G., & Shackman, A. J. (2020). Social context and the real -world consequences of social anxiety. *Psychological Medicine, 50(12), 1989 -2000.* https://doi.org/10.1017/S0033291719002022

Jose, P. E., Wilkins, H., & Spendelow, J. S. (2012). Does social anxiety predict rumination and co -rumination among adolescents? *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 41(1), 86 -91.* https://doi.org/10.1080/15374416.2012.632346

Kuhney, F. S., Damme, K. S., Pelletier -Baldelli, A., Chun, C., Ellman, L. M., Schiffman, J., & Mittal, V. A. (2021). Prevalence and functional consequences of social anxiety in individuals at clinical high -risk for psychosis: Perspective from a community sample comparison. *Schizophrenia Bulletin Open, 2*(1), sgab025. https://doi.org/10.1093/schizbullopen/sgab025

Kouros, C. D., Pruitt, M. M., Ekas, N. V., Kiriaki, R., & Sunderland, M. (2017). Helicopter parenting, autonomy support, and college students' mental health and well-being: The moderating role of sex and ethnicity. *Journal of Child and Family Studies, 26(3), 939-949. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10826-016-0614-3*

Leary, M. R. (1983). A brief version of the fear of negative evaluation scale. *Personality and Social Psychology Bulletin, 9*, 371-375. https://doi.org/10.1177/0146167283093007

LeMoyne, T., & Buchanan, T. (2011). Does "hovering" matter? Helicopter parenting and its effect on well-being. *Sociological Spectrum, 31*(4), 399-418. https://doi.org/10.1080/02732173.2011.574038

Lieb, R., Wittchen, H., Hofler, M., Stat, D., Fuetsch, M., Stein, M., & Merikangas, K. (2000). parental psychopathology, parenting style and the risk of social phobia in offspring. *Archgen psychiatry, 57, 859-866.* https://doi.org/10.1001/archpsyc.57.9.859

Love, H., Cui, M., Allen, J. W., Fincham, F. D., & May, R. W. (2020). Helicopter parenting and female university students' anxiety: does parents' gender matter? *Families, Relationships and Societies, 9(3), 417-430.* http://dx.doi.org/10.1332/204674319X15653625640669

Meiting, L., & Hua, W. (2020). *The dark side of white lies:* Parenting by lying in childhood and adolescent anxiety, the mediation of parent-child attachment and gender difference. *Children and Youth Services Review, 119, 105-110.* https://doi.org/10.22059/japr.2022.327250.643913

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

Mosier, R. (2022). The Effect of Parenting Styles Adolescents Experience in Single-Mother Versus Single-Father Families on Juvenile Delinquency (Doctoral dissertation, *The Chicago School of Professional Psychology).* https://www.proquest.com/openvi

Ulutas, I., & Aksoy, A. B. (2014). The impact of helicopter parenting on the social connectedness and anxiety level of university students. In International Academic Conference on Social Sciences and Humanities. https://B2n.ir/g74494

Pan, J. Y. (2023). Internet-Based Cognitive Behavioral Therapy and Virtual Reality Exposure Therapy for Social Anxiety Disorder: Protocol for a Randomized Controlled Trial in Hong Kong. *JMIR Research Protocols, 12(1), e48437.* https://www.researchprotocols.org/2023/1/e48437/

Papachristou, H., Theodorou, M., Neophytou, K., & Panayiotou, G. (2018). Community sample evidence on the relations among behavioural inhibition system, anxiety sensitivity, experiential avoidance, and social anxiety in adolescents. *Journal of Contextual Behavioral Science, 8, 36-43. https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.jcbs.2018.03.001*

Perez -Gramaje, A. F., Garcia, O. F., Reyes, M., Serra, E., & Garcia, F. (2020). Parenting styles and aggressive adolescents:relationships with self-esteem and personal maladjustment. *The European journal of psychology applied to legal context* . http://frooyesh.ir/article-1-3286-fa.html

Quchani, M., Arbabi, F. H., & Smaeili, N. S. (2021*).* A comparison of the effectiveness of Clark and ACT parenting training on improving the emotional-behavioral problems of the child with divorced single mothers. *Learning and Motivation, 76, 101759.*https://dorl.net/dor/20.1001.1.26454955.1402.18.65.4.4

Schiffrin, H. H., & Liss, M. (2017). The effects of helicopter parenting on academic motivation. *Journal of Child and Family Studies, 26(5), 1472-1480.* http://hdl.handle.net/1854/LU-8679534

Schiffrin, H. H., Erchull, M. J., Sendrick, E., Yost, J. C., Power, V., & Saldanha, E. R. (2019). *The effects of maternal and paternal helicopter Journal of Child and Family Studies*, 28(12), 3346-3359.https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10826-019-01513-6

Srivastav, D., & Mathur, M. L. (2020). Helicopter parenting and adolescent development: from the perspective of mental health. *In parenting studies from an ecocultural and transactional perspective. IntechOpen*. https://doi.org/10.22055/psy.2022.38405.2734

Tirich, M. A. (2016). Negative Interpretation Bias Mediates the Effect of Social Anxiety on State Anxiety. *Cognitive Therapy & Research, 34, 3, 292-296*. http://frooyesh.ir/article-1-1392-fa.html

Tonge, N. A., Lim, M. H., Piccirillo, M. L., Fernandez, K. C., Langer, J. K., & Rodebaugh, T. L. (2020). Interpersonal problems in social anxiety disorder across different relational contexts. *Journal of Anxiety Disorders, 75, 102275*. https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2020.102275

Uğur, E., Kaya, Ç., & Tanhan, A. (2021). Psychological inflexibility mediates the relationship between fear of negative evaluation and psychological vulnerability. *Current psychology (New Brunswick, NJ), 40(9), 4265-4277*. https://doi.org/10.1007/s12144-020-01074-8

Vassilopoulos, M.A., Stephanos, P., Brouzos, A., Moberly, J.K., Nicholas, J., Tsorbatzoudis, P., Haralambos, F., Tziouma, A.U., Olga, J. (2015) . Generalization of the Clark and Wells cognitive model of social anxiety to children's athletic and sporting situations. *British Journal of Guidance and Counselling, 45, 1-15*. https://doi.org/10.1080/03069885.2015.1057474

Watson, D., & Friend, R. (1969). Measurement of social-evaluative anxiety. *Journal of consulting and clinical psychology, 33,* 448-457 . https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/h0027806

Weeks, J. W., Howell, A. N., Srivastav, A., & Goldin, P. R. (2019). "Fear guides the eyes of the beholder": Assessing gaze avoidance in social anxiety disorder via covert eye tracking of dynamic social stimuli. *Journal of anxiety disorders, 65, 56-63.* https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2019.05.005

Yu, M., Zhou, H., Wang, M., Tang, X. (2021). The heterogeneity of social anxiety symptoms among Chinese adolescents: Results of latent profile analysis. *Journal of Affective Disorders, 274, 935– 942*. https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.06.003

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-08]